

SOCb2021 Politická sociologie

Politická participace

Klasická definice politické participace

- Verba, Nie, Kim, Barnes, Kaase a další.
- Soubor „zákonných aktivit soukromých občanů, které jsou více či méně přímo zaměřeny na ovlivnění výběru vládních kádrů a/nebo opatření, které [tyto kádry] přijímají“
- Postupně začala zahrnovat i nekonvenční politickou participaci „jako aktivitu, která se neshoduje s normami zákonů a zvyklostmi, které regulují politickou participaci v daném režimu“
- Konvenční repertoár politického vyjádření pak představují (volební i nevolební) aktivity, které těmto standardům odpovídají

Současná definice politické participace

- Teorell, Norris, Van Deth, a další
 - „Aktivity obyčejných občanů zaměřené na ovlivnění politických výstupů“
1. politická participace je **akcí**, což představuje pozorovatelné chování konané jednotlivcem
 2. politickou akci vykonávají **obyčejní občané**, tedy jednotlivci, kteří nepředstavují politickou elitu
 3. politická participace je vedena **s úmyslem ovlivnit** rozhodnutí, které přijímá někdo jiný
 4. tento „někdo jiný“ nemusí být vládní ministr ani stát; cílem politické akce může být jakýkoli **politický výstup** – tedy jde o „aktivitu zaměřenou explicitně na ovlivnění distribuce sociálních statků a norem“

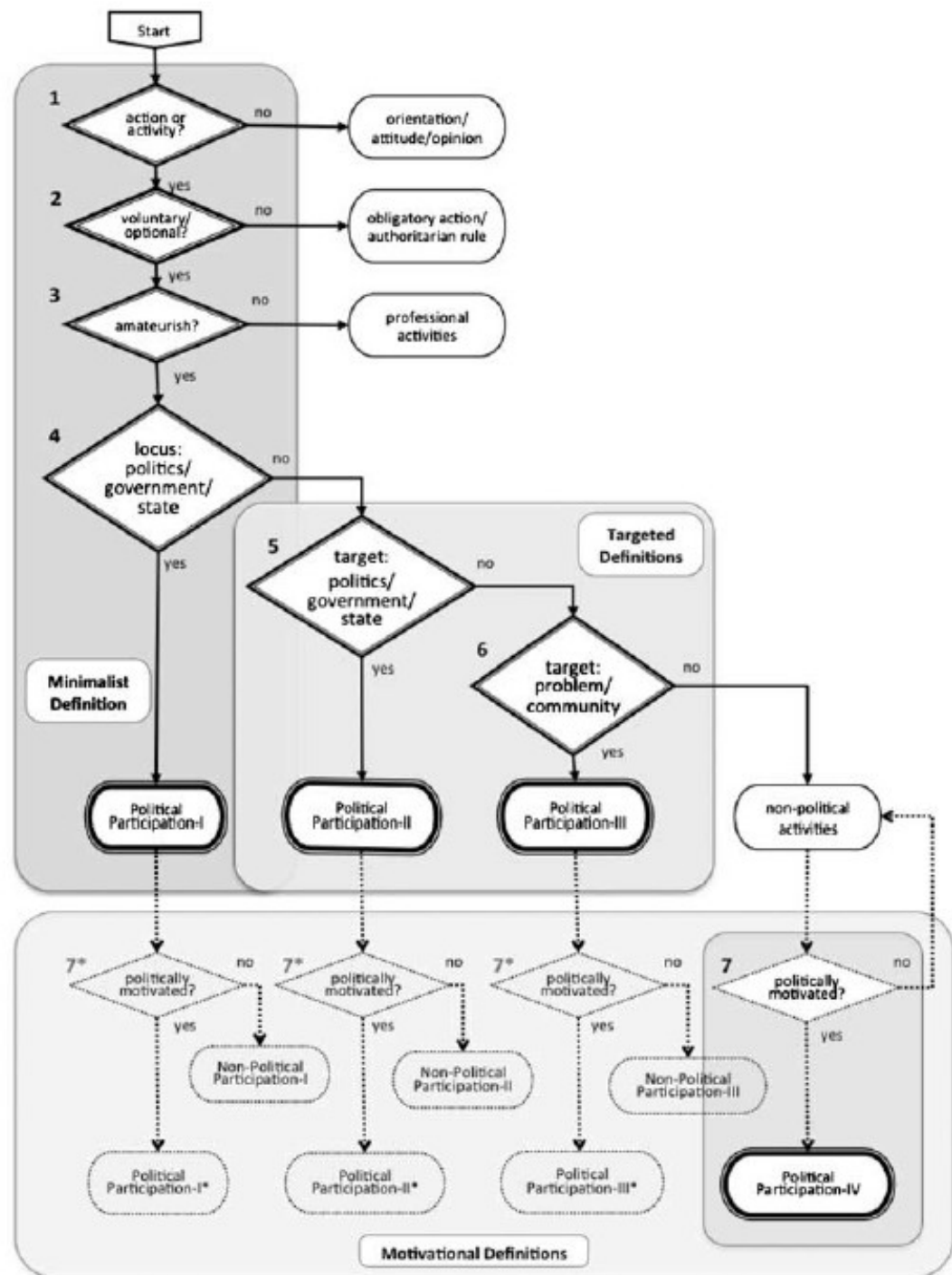

Politická participace vs. Politický aktivismus

- **Participace** = to, co dělají běžní občané jako jednotlivci, tj. na mikroúrovni, když se angažují v politice
- **Aktivismus** = více či méně profesionální aktivity obhájců určitých politik a sociálních opatření na úrovni politických organizací, tj. na mezoúrovni
- Participace bez aktivismu / aktivismus bez participace
- Druhá kombinace typická pro postkomunistickou realitu (?)
- Nižší participace neznamena slabou občanskou společnost

Van Deth: konceptuální mapa politické participace

Van Deth: typy politické participace

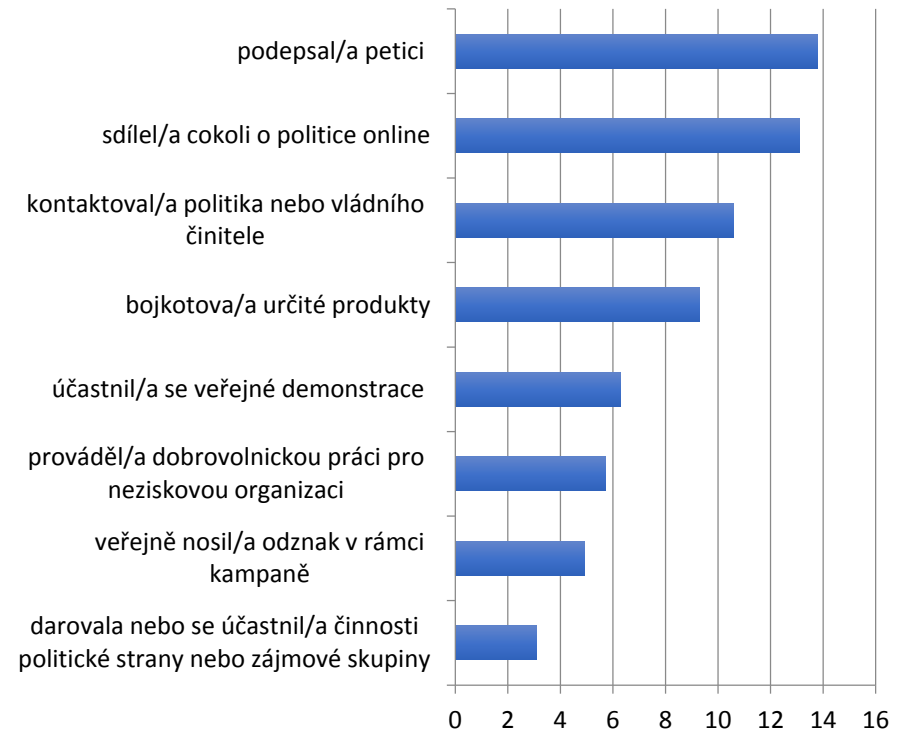
Table 1: Concepts, types and typical modes of political participation

<i>Operational concepts (see Figure 1):</i>		<i>Types and commonly used labels</i>	<i>Specimens of typical modes</i>
<i>Minimalist definition</i>	Political Participation-I	<ul style="list-style-type: none"> ● conventional political participation ● institutional political participation ● elite-directed action ● formal participation ● ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● voting ● budget forums ● party membership ● contacting politicians ● ...
<i>Targeted definitions</i>	Target: government/ politics/state	Political Participation-II <ul style="list-style-type: none"> ● unconventional political participation ● non-institutional political participation ● protest ● political action ● contentious politics ● elite-challenging action ● everyday activism ● ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● signing a petition ● demonstrating ● blocking streets ● painting slogans ● flash mobs ● ...
	Aimed at: problems or community	Political Participation-III <ul style="list-style-type: none"> ● civic engagement ● social participation ● community participation ● ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● volunteering ● reclaim-the-street-party ● ...
<i>Motivational definition</i>	Political Participation-IV	<ul style="list-style-type: none"> ● expressive political participation ● individualized collective action ● personalized politics ● ... 	<ul style="list-style-type: none"> ● political consumerism ● boycotts ● boycotts ● public suicides ● ...

Politická participace v Česku (EVS 2017, ESS 2021)

Member: Belong to sports or recreation	35,3
Member: Belong to education, arts, music or cultural activities	18,8
Member: Belong to none	13,7
Member: Belong to conservation, the environment, ecology, animal rights	12,5
Member: Belong to religious organization	11,9
Member: Belong to humanitarian or charitable organization	10,2
Member: Belong to professional associations	9,8
Member: Belong to labour unions	7,7
Member: Belong to self-help group, mutual aid group	7,1
Member: Belong to political parties	4,7
Member: Belong to consumer groups	4,4

Participace bez aktivismu?

		ESS 2002 (OBLIMIN)		TAČR 2020 (OBLIMIN)	
Dimenze		aktérské občanství	občanství vnějšku	distancované občanství	aktivistické občanství
Položky	Kategorie				
... podporoval lidi, kteří jsou na tom hůře než on	Solidarita			X	
... hlasoval ve volbách	Participace	X		X	
... vždy dodržel zákony a nařízení	Sociální pořádek		X	X	
... vytvářel si svůj vlastní názor nezávisle na ostatních	Autonomie		X	X	
... byl aktivní v dobrovolných organizacích	Participace	X			X
... byl aktivní v politice	Participace	X			X
Hodnota korelace mezi faktory		0,257		0,395	

Politická participace v post-socialistickém kontextu (Vráblíková 2009)

Tabulka 2. Analýza hlavních komponent (PCA) politické participace v regionu postkomunistických zemí

	1. faktor	2. faktor
Podpis petice	0,627	0,038
Účast na demonstraci	0,829	-0,078
Účast na manifestaci	0,815	0,019
Kontaktování médií	0,340	0,501
Kontaktování politika	0,097	0,727
Účast na internetovém fóru	-0,169	0,778
Procento vysvětlené variance	37,64	17,96

Zdroj: ISSP 2004.

Poznámka: Analýza hlavních komponent, rotované řešení metoda Oblimin. Jelikož vstupní proměnné byly binární, jsou tyto výsledky určeny pouze k vygenerování hlavních faktorů [srov. např. Teorell, Torcal, Montero 2007]. Podbarveny jsou korelace položek, které jsou vyšší než 0,5. Data nejsou vážena.

Tabulka 3. Model vysvětlení modu protestu v postkomunistických zemích, regresní analýza OLS – první část

	DE-E		SK		LV		SI		CZ	
	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta	B	Beta
Konstanta	0,410		0,420		0,149		0,446		0,284	
INDIVIDUÁLNÍ ZDROJE										
vzdělání SŠ	0,007	0,005	0,111	0,164	-0,026	-0,032	0,074	0,113	0,055	0,076
vzdělání vyšší odborné a VŠ	0,148	0,135	0,172	0,148	0,039	0,056	0,148	0,189	0,186	0,164
příjem	0,001	0,113	0,001	-0,019	0,001	0,053	0,001	0,042	0,001	0,028
věk	0,002	0,092	0,004	0,179	0,006	0,283	-0,001	-0,004	0,002	0,106
důchodce	-0,067	-0,083	-0,091	-0,123	-0,079	-0,093	0,055	0,081	-0,084	-0,102
žena	0,056	0,073	-0,023	-0,034	0,018	0,026	-0,036	-0,057	-0,004	-0,006
MOTIVACE										
zájem o politiku	0,065	0,157	0,051	0,130	-0,011	-0,024	0,068	0,180	0,071	0,166
politická důvěra	0,006	0,014	0,013	0,028	-0,030	-0,070	-0,005	-0,012	-0,014	-0,033
vnitřní efektivita	0,044	0,112	0,036	0,081	0,088	0,194	0,036	0,103	0,036	0,088
vnější efektivita	0,018	0,045	-0,008	-0,021	0,022	0,056	0,017	0,056	0,025	0,070
občanská povinnost	0,012	0,044	0,001	0,001	0,001	-0,001	0,011	0,047	-0,001	-0,003
SOCIÁLNÍ SÍTĚ										
členství	0,233	0,123	0,246	0,162	0,186	0,113	0,133	0,124	0,178	0,106
důvěra	-0,014	-0,027	-0,010	-0,021	0,038	0,083	0,025	0,061	0,009	0,016
adjustované R2	0,152		0,118		0,120		0,173		0,131	

Politická participace v post-socialistickém kontextu (Vráblíková 2009)

Tabulka 1. Míra politické participace v postkomunistických zemích na agregované úrovni (%)

	DE-E	SK	LV	SI	CZ	RU	BG	HU	PL	FR	GB
volení*	73**	70	72	61	58	56	67	71	46	60	59
podpis petice	61	58	18	33	33	14	10	16	13	76	74
účast na demonstraci	45	23	33	17	21	25	14	5	5	55	14
účast na manifestaci	43	38	28	20	21	19	27	10	6	38	16
dar peněz	65	29	35	23	22	16	22	9	22	48	31
bojkot produktu	38	14	9	14	14	7	3	5	5	49	40
kontaktování politika	17	17	17	13	10	11	8	6	6	23	24
kontaktování médií	13	10	8	9	5	6	4	4	3	14	10
účast na internetovém fóru	4	4	7	5	4	2	2	2	5	6	3
členství ve straně	5	7	2	5	8	3	6	1	1	5	11
celkové pořadí zemí***	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	-	-

Zdroj: ISSP 2004.

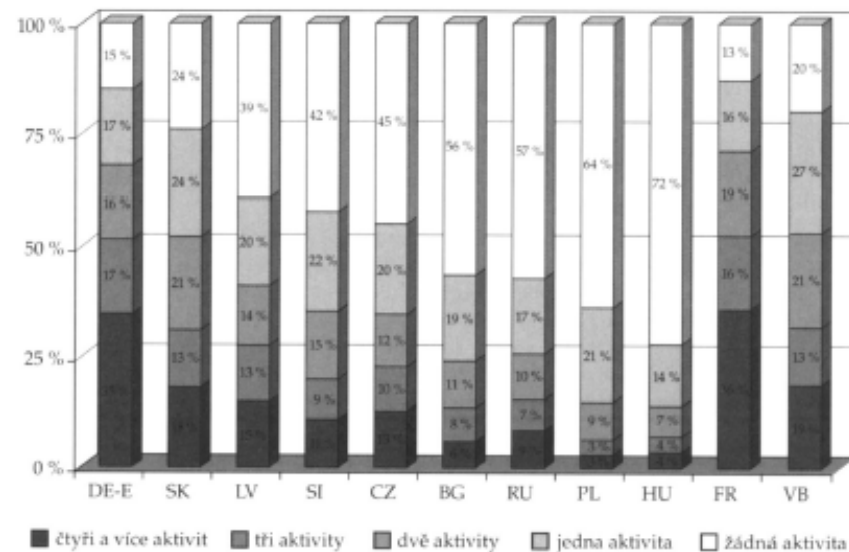
Poznámka: Tabulka zobrazuje podíl obyvatel jednotlivých zemí, kteří se v posledních 12 měsících či ve vzdálenější minulosti podíleli na jednotlivých politických aktivitách. DE-E = bývalá Německá demokratická republika, SK = Slovensko, LV = Lotyšsko, SI = Slovinsko, CZ = Česká republika, BG = Bulharsko, RU = Rumunsko, PL = Polsko, HU = Maďarsko, FR = Francie, VB = Velká Británie.

* Údaje o volební účasti představují oficiálně udávanou volební účast v posledních parlamentních volbách před konáním výzkumu ISSP 2004. Pro Polsko a Bulharsko je to účast v parlamentních volbách v roce 2001, pro Českou republiku, Maďarsko, Slovensko a Lotyšsko volební účast v parlamentních volbách v roce 2002, v případě Ruska volební účast v roce 2003 a Slovinska volební účast ve volbách konaných v roce 2004. Data pocházejí z volební databáze ISPO [Institut pro srovnávací politologický výzkum 2009]. V případě Francie jsou znázorněny údaje pro volby konané v roce 2002 a pro Velkou Británii výsledky z parlamentních voleb 2001. Data pocházejí z databáze IDEA [IDEA 2009].

** Údaj o volební účasti ve východním Německu představuje poměr registrovaných voličů k počtu odevzdaných hlasů v zemích bývalé NDR ve federálních volbách 2002. Berlín není do tohoto výpočtu zahrnut. Data, ze kterých byl tento výsledek vypočten, pocházejí z Carr [2009].

*** Údaj o celkovém pořadí zemí představuje seřazení průměrů z pořadí daných zemí v jednotlivých aktivitách.

Graf 1. Míra politické participace (kromě volení) v postkomunistických zemích na individuální úrovni

Zdroj: ISSP 2004.

Poznámka: DE-E = bývalá Německá demokratická republika, SK = Slovensko, LV = Lotyšsko, SI = Slovinsko, CZ = Česká republika, BG = Bulharsko, RU = Rumunsko, PL = Polsko, HU = Maďarsko, FR = Francie, VB = Velká Británie.

Politická participace v Evropě (Newton, Montero 2007)

Table 10.1 Participation in 12 kinds of voluntary association, by country (percentages)

Country	Type of voluntary organisation												Unweighted base										
	Sport		Cultural		Consumer		Religious		Trade union		Social club			Environmental		Business		Science		Other		Political	
Austria	36	29	34	41	24	24	25	30	12	16	18	16	2257										
Norway	44	30	33	21	49	37	27	9	16	11	17	10	2036										
Switzerland	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Sweden	50	30	38	19	56	33	22	14	10	14	13	10	1999										
Denmark	41	31	18	29	66	25	20	16	16	9	9	7	1506										
Netherlands	56	25	32	32	23	25	12	34	15	14	15	6	2364										
Finland	38	26	5	35	49	21	14	8	15	11	13	8	2000										
Belgium	42	33	11	13	30	21	28	19	13	16	14	9	1899										
Luxembourg	34	30	50	9	27	17	23	21	16	9	11	10	1552										
Ireland	46	28	12	37	24	16	24	14	20	13	13	11	2046										
Germany	38	24	29	25	15	21	18	15	9	9	9	6	2919										
Israel	28	25	27	11	18	11	19	9	10	15	15	12	2499										
UK	36	25	33	21	17	14	21	17	15	13	11	4	2052										
France	32	28	6	11	11	15	14	10	4	11	10	3	1503										
Czech Republic	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Spain	19	17	5	11	8	11	11	6	6	11	7	5	1729										
Slovenia	24	14	10	13	22	15	18	3	10	7	8	5	1519										
Italy	19	15	8	11	14	15	8	9	13	5	4	6	1207										
Portugal	13	6	2	12	7	7	7	3	4	4	10	5	1511										
Hungary	10	9	3	9	7	3	8	2	5	5	4	2	1685										
Greece	5	6	1	2	6	2	4	2	5	4	2	4	2566										
Poland	6	5	1	7	7	4	3	3	2	4	4	3	2110										
<i>Average for all countries</i>	<i>29</i>	<i>21</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>16</i>	<i>15</i>	<i>14</i>	<i>12</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>9</i>	<i>5</i>	<i>42359</i>										

Notes: Comparable questions were not asked in Switzerland and the Czech Republic. In this table and all following tables the base numbers include 'Don't know', 'Not answered' and 'Refusal'. In this and all following tables, country statistics are weighted by the country-specific design weights, which correct for differential selection probabilities owing to the effects of clustering in different national sample designs. In the last row of this table and all following tables (where applicable), the data are weighted not only by the country-specific design weights, but also by the population weights is that correct for different population sizes across countries

Table 10.2 Percentages by country of membership of formal social clubs vs. informal social contacts; and of formal vs. informal helping behaviour

Country	Social		Helping		Unweighted base
	Formal social club	Informal social contacts	Formal humanitarian association	Informal helping others	
Austria	25	92	24	81	2257
Norway	27	98	37	66	2036
Switzerland	26	97	20	85	2040
Sweden	22	97	33	67	1999
Denmark	20	98	25	72	1506
Netherlands	12	96	25	76	2364
Finland	14	95	21	54	2000
Belgium	29	93	21	71	1899
Luxembourg	23	91	17	58	1552
Ireland	24	92	16	58	2046
Germany	18	94	21	78	2919
Israel	19	94	11	68	2499
UK	21	92	14	61	2052
France	14	95	15	55	1503
Czech Republic	15	86	8	40	1360
Spain	11	92	11	44	1729
Slovenia	18	87	15	74	1519
Italy	8	87	15	44	1207
Portugal	7	90	7	67	1511
Hungary	8	69	3	61	1685
Greece	4	77	2	55	2566
Poland	3	84	3	52	2110
<i>Average of all countries</i>	<i>14</i>	<i>91</i>	<i>15</i>	<i>59</i>	<i>42359</i>

Notes: As comparable questions about membership of voluntary organisations were not asked in Switzerland and the Czech Republic, the figures in the second and fourth columns for these countries have been imputed by regression analysis (see Little and Rubin, 2003)

Politická participace v Evropě (Newton, Montero 2007)

Table 10.3 Participation in seven kinds of conventional political activities, by country (percentages)

Country	Type of political activity							Unweighted base
	Displayed campaign material	Contacted politician	Voted in last election	Donated money	Worked for political party or group	Interested in politics	Discussed politics	
Austria	8	18	88	11	59	58	77	2257
Norway	22	23	84	12	9	49	78	2036
Switzerland	9	17	89	18	8	61	85	2040
Sweden	11	16	87	6	5	57	70	1999
Denmark	5	18	94	9	4	63	77	1506
Netherlands	4	14	86	8	3	66	71	2364
Finland	16	24	82	7	3	46	77	2000
Belgium	7	18	85	9	5	45	60	1899
Luxembourg	5	18	65	15	4	43	69	1552
Ireland	9	22	76	10	5	47	60	2046
Germany	6	13	85	9	4	63	82	2919
Israel	12	13	79	12	6	63	75	2499
UK	20	18	72	8	3	52	62	2052
France	11	18	75	3	5	40	74	1503
Czech Republic	5	23	66	12	5	32	66	1360
Spain	10	12	78	5	6	21	53	1729
Slovenia	2	12	80	6	4	42	60	1519
Italy	7	12	89	3	3	33	52	1207
Portugal	7	12	73	4	4	36	65	1511
Hungary	3	15	81	2	3	46	69	1685
Greece	3	15	91	2	5	32	50	2566
Poland	3	10	66	9	3	40	68	2110
<i>Average for all countries</i>	<i>7</i>	<i>14</i>	<i>79</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>45</i>	<i>66</i>	<i>42359</i>

Table 10.4 Participation in four kinds of political protest activities in past 12 months, by country (percentages)

Country	Signed petition	Buy ethical products	Boycott products	Lawful demonstration	Unweighted base
Austria	27	30	22	8	2040
Norway	36	35	19	10	2036
Switzerland	39	45	31	8	1506
Sweden	41	55	32	6	2257
Denmark	28	44	23	3	1999
Netherlands	22	26	10	21	2364
Finland	24	42	27	7	1899
Belgium	34	27	13	8	1552
Luxembourg	29	30	16	2	2046
Ireland	28	25	14	4	2919
Germany	30	39	26	8	2000
Israel	18	18	15	10	2052
UK	40	32	26	11	2499
France	35	28	27	5	1503
Czech Republic	16	23	11	18	1360
Spain	24	12	8	11	1519
Slovenia	12	10	5	3	1729
Italy	17	7	8	17	1207
Portugal	7	7	4	4	1511
Hungary	4	10	5	4	1685
Greece	5	7	9	5	2110
Poland	7	10	4	1	2566
<i>Average of all countries</i>	<i>26</i>	<i>24</i>	<i>17</i>	<i>9</i>	<i>42359</i>

Politická participace v Evropě (Newton, Montero 2007)

Table 10.5 Overall participation scores in 22 countries

Country	Total participation scores	Unweighted base
Austria	1.13	2257
Norway	1.13	2036
Switzerland	0.92	2040
Sweden	0.92	1999
Denmark	0.76	1506
Netherlands	0.56	2364
Finland	0.55	2000
Belgium	0.55	1899
Luxembourg	0.53	1552
Ireland	0.51	2046
Germany	0.48	2919
Israel	0.41	2499
UK	0.34	2052
France	0.11	1503
Czech Republic	-0.25	1360
Spain	-0.38	1729
Slovenia	-0.39	1519
Italy	-0.52	1207
Portugal	-0.72	1511
Hungary	-0.90	1685
Greece	-0.98	2566
Poland	-1.02	2110

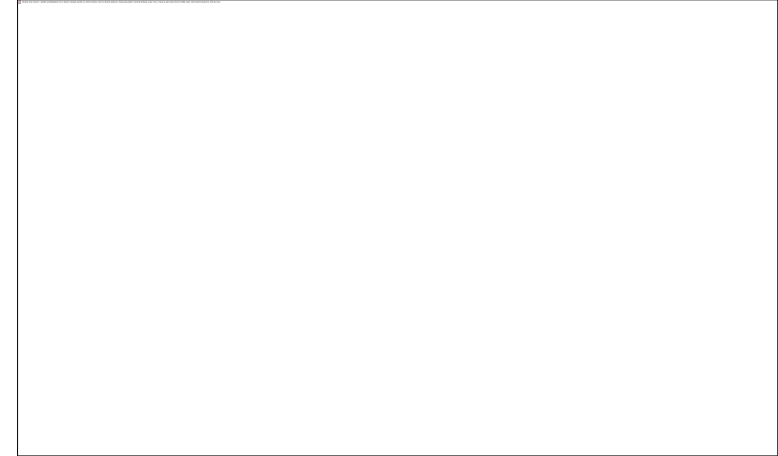
Note: Figures in this table are the average standardised scores for 25 measures of social and political participation

Table 10.7 Country level predictors of participation

Type of participation	Country-level predictors
Voluntary associations	Rule of law, GDP, income equality
Conventional politics	Rule of law, government effectiveness, law and order,
Protest politics	GDP
Social and helping behaviour	Rule of law, government effectiveness
Overall participation	Rule of law
	Rule of law, government effectiveness, GDP, political stability

Úpadek politické participace?

- Pokles volební účasti
- Pokles členů politických stran
- Pokles počtu členství v organizacích občanské společnosti
- Přesun aktivit do „virtuálního prostoru“
- ALE: nekonvenční politická angažovanost, politické mobilizace po Velké recesi (2007/2008), Arabské jaro (2010-2012)...

Vysvětlení politické participace (Norris)

